



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Спш1 1/2021
28.02.2022. године
Београд

ПРИВРЕДНИ СУД У БЕОГРАДУ

БЕОГРАД

ВЕЗА: П 3555/2021

Извод из записника са I седнице Грађанског одељења Врховног касационог суда одржане 28.02.2022. године.

ОДЛУКА

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев за решавање спорног правног питања у предмету Привредног суда у Београду П 3555/2021.

Образложење

Дана 18.11.2021. године Привредни суд у Београду доставио је Врховном касационом суду захтев за покретање поступка за решавање спорног правног питања у складу са одредбом члана 180. ЗПП.

Спорно правно питање гласи: „Да ли организација за остварење репрографских права – ООРП Београд у парничним поступцима покренутим ради наплате посебне накнаде у складу са члановима 39. став 1. и 5. и 46. став 4. Закона о ауторском и сродним правима има обавезу да доказује да лица која врше услуге фотокопирања, а која су пасивно легитимисана у наведеним парницама фотокопирају ауторска дела аутора који колективно остварују ауторска права преко тужиоца или је за остварење права на посебну накнаду довољно да се у парничном поступку утврди број фотокопир апарата и удаљеност фотокопирнице од високошколске установе у складу са тарифом тужиоца.“

Из садржине захтева произлази да су пред Привредним судом у Београду покренути парнични поступци ближе наведени у предлогу (15) по тужби тужиоца Организације за остварење репрографских права – ООРП Београд у својству организације за колективно остварење репрографских права аутора дела издатих у

штампаној форми и сродног права издавача штампаних издања против тужених који обављају делатност фотокопирања уз накнаду, а ради наплате посебне накнаде из члана 39. Закона о ауторском и сродним правима. Тужилац је става да има прво да остварује посебну накнаду у складу са чланом 39. став 1. и 5. и чланом 46. став 4. Закона о ауторском и сродним правима, будући да су фотокопирнице које пружају услуге умножавања ауторских дела фотокопирањем уз накнаду, по самом закону обавезници плаћања посебне накнаде, независно од чињенице да ли је фотокопирница заиста и умножавала ауторска дела. По ставу тужиоца ради се о посебној правичној накнади која припада ауторима дела издатих у штампаној форми, која накнада је успостављена као вид обештећења аутора дела због законског ограничења имовинских права аутора (право на умножавање дела) које је прописано у члану 46. став 1. Закона о ауторском и сродним правима. Наведеном законском одредбом дозвољено је физичким лицима да без дозволе аутора и без плаћања посебне ауторске накнаде умножава примерке објављеног ауторског дела за личне некомерцијалне потребе, те је тужилац мишљења да је управо због овог ограничења ауторског имовинског права обвезник посебне накнаде фотокопирница која пружа услуге фотокопирања уз накнаду и која омогућава физичком лицу да умножи дело независно од чињенице да ли је заиста и умножавала ауторско дело у сваком конкретном случају. Тужилац је висину посебне накнаде определио у складу са чланом 2. тачка 1. Тарифе посебних накнада према броју фотокопир уређаја и у зависности од најближе високошколске установе.

Изјашњавајући се на спорно правно питање тужени сматра да захтев не одговара одредбама Закона и да спорно правно питање не постоји, јер већ више од 6 година у својим одлукама Привредни суд, Привредни апелациони суд и Врховни касациони суд самостално и независно један од другог доносе правно и усаглашене одлуке са идентичним смислом и значењем да је тужбени захтев неоснован.

Уз предлог за решавање спорног правног питања тужилац је приложио пресуду Привредног апелационог суда Пж 2847/19 од 02.03.2020. године и решење Врховног касационог суда Прев 496/2020 од 25.03.2021. године.

Првостепени суд напомиње да су пред судом донете две правноснажне пресуде и то П 3416/2018 од 27.03.2019. године потврђена пресудом Пж 3567/19 од 21.05.2020.године и пресуда П 112/2020 од 09.06.2020. године потврђена пресудом Пж 3293/20 од 04.02.2021. године, у којима је заузет став да је за остварење посебне накнаде од стране организације фотографских апарата, неопходно доказати да се у фотокопирници заиста и врши умножавање ауторских дела – фотографија фотокопирањем.

Првостепени суд је у складу са чланом 181. став 1. Закона о парничном поступку дао и сопствено тумачење спорног правног питања да исто треба сагледати у контексту одредбе члана 39. став 8. Закона о ауторском и сродним правима, која предвиђа обавезу правног лица које пружа услуге фотокопирања уз накнаду, да на захтев организације достави информацију о броју учињених фотокопија као основице за обрачун накнаде, што даље имплицира да овде тужилац као колективна организација за заштиту ауторских права може остваривати право на посебну накнаду у складу са чланом 39. став 1. и 5. и чланом 46. став 4. Закона о ауторском и сродним правима само у ситуацији ако докаже да је обвезник накнаде у сваком конкретном случају и умножавао фотокопирањем или сличном техником ауторско дело без дозволе аутора.

Привредни суд у Београду сматра да постоји потреба да се заузме став о спорном правном питању ради уједначавања судске праксе.

Имајући у виду одредбе члана 180. до 185. ЗПП, којима је прописан поступак за решавање спорног правног питања, седница Грађанског одељења Врховног касационог суда одржана 28.02.2022. године, на основу члана 182. Закона о парничном поступку, одбацила је захтев Привредног суда у Београду, полазећи од чињенице да је Привредни апелациони суд поступајући по жалбама на одлуке првостепеног суда у својим одлукама заузео став да за настанак обавезе плаћања посебне накнаде није довољна сама чињеница постојања фотокопир апарата у објекту туженог, већ је битна чињеница да је утврђено да је тужени умножавао фотокопирањем примерке објављеног дела аутора (у прилогу Пж-5514/19 од 04.02.2019.године, Пж-3567/19 од 21.05.2020.године, Пж-3479/20 од 21.05.2020.године, Пж-2657/19 од 14.05.2020.године, Пж-3293/20 од 04.02.2021.година, Пж-3542/19 од 04.06.2020.године и решења Врховног касационог суда Прев 357/21 од 08.07.2021.године, Прев442/20 од 08.10.2020. године, Прев 513/2020 од 12.11.2020.године, Прев 459/20 од 08.10.2020.године, Прев 269/2 од 30.08.2021.година, Прев 509/2020). Супротно датом ставу је само одлука на коју се тужилац позива у предлогу за решење спорног правног питања.

**Председник Грађанског одељења
судија др Драгиша Б. Слијепчевић**